

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕЛЕКТРОННЕ ДІЛОВОДСТВО»

У зв'язку з інформатизацією суспільства, задекларованою законами України «Про Національну програму інформатизації» та «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», впровадження електронного діловодства й документообігу є одним із важливих завдань сьогодення, яке не можна вирішити без належної теоретичної бази. Формування терміносистеми сфери електронного діловодства й документообігу є основою для вирішення практичних завдань.

Якщо розглядати еволюцію терміна «електронне діловодство» починаючи з 1990-их років, то можна дійти висновку, що він тісно взаємопов'язаний з термінами «комп'ютерне діловодство», «автоматизоване діловодство», «електронний документообіг». Періодизацію використання цих термінів схематично можна зобразити так (рис. 1):

Рис. 1. Періодизація використання термінів

Для порівняння понять «комп'ютерне діловодство», «автоматизоване діловодство», «електронний документообіг» та «електронне діловодство» ключовими параметрами для цього можна визначити, на наш погляд: період найактивнішого використання у професійній і науковій лексиці; наявність законодавчо врегульованого визначення; можливість використання електронних документів й документів в електронній формі. Результати порівняння їх за цими критеріями зображено в таблиці 1.

Порівняння понять

Поняття	Період використання	Наявність визначення	Використання документа в електронній формі	Використання електронного документа
Комп'ютерне діловодство	1990–2000	–	+	–
Автоматизоване діловодство	2000 – до сьогодні	–	+	–
Електронний документообіг	2003 – до сьогодні	+	–	+
Електронне діловодство	Перспективне використання	–	+	+

Отже, 2003 р. у зв'язку з прийняттям законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронний цифровий підпис» відбулися корінні зміни у терміносистемі сфери електронного документообігу й діловодства, що полягали в наступному:

1) Широко вживаний до цього часу термін «комп'ютерне діловодство» практично втратив свою актуальність, оскільки обмежував використання апаратних засобів виключно комп'ютерною технікою і не передбачав градації змісту поняття за рівнем автоматизації діловодних процесів.

2) Термін «автоматизоване діловодство» почав використовуватися у контексті автоматизованої роботи з традиційними документами, а також з документами в електронній формі, тобто був визначений як нижчий рівень автоматизації діловодних процесів, ніж «електронний документообіг».

3) Широковживаним став термін «електронний документообіг», оскільки він був і нині залишається одним із термінів, визначених на законодавчому рівні. Він вживається у розумінні використання елек-

тронних документів, тобто документів, підписаних електронним цифровим підписом – одним з обов'язкових реквізитів, який надає йому юридичної сили.

4) Термін «електронне діловодство», яким слід було позначати процеси створення документів з електронним носієм інформації, а також автоматизованої роботи з ними так і не набув актуальності, оскільки його функцію виконує термін «електронний документообіг».

У цьому контексті пропонуємо розглядати електронне діловодство як вид автоматизованого діловодства з використанням сучасних документаційних систем, яке передбачає створення документів з електронним носієм інформації та автоматизовану роботу з ними. При цьому, документи з електронним носієм інформації є інтегрованим терміном, який включає електронні документи та документи в електронній формі.

Зважаючи на те, що сфера електронного діловодства й документообігу є відносно новою, однак перспективною галуззю знань, доцільним було прийняти закон «Про електронне діловодство» або доповнення до проекту закону «Про діловодство» відповідним розділом, який би врегулював не лише термінологічні проблеми, а й визначив би законодавчі норми щодо впровадження електронного діловодства як одного з основних кроків інформатизації суспільства.